

GOLGOTA

Pôstna aktivita do farností a škôl – 3D

Skladačka z papiera pozostáva zo siedmich častí. Základ tvorí zobrazenie vonkajšieho prostredia Golgoty, na ktorej zakončil svoju krížovú cestu Pán Ježiš na Veľký piatok. Do tejto základnej časti, ktorá je zároveň predtlačená tak, aby sa dala vytvarovať sú vyrezané otvory, do ktorých sa vkladá ďalších šesť častí. Tieto je potrebné obstrihnúť a zastrihnúť zárez, aby napevno zapadli do základnej časti 3D Golgoty. Na šiestich častiach sú znázornené jednotlivé scény. Sú na nich ľudia, ktorí boli svedkami Ježišovej krížovej cesty: - ľudia (pozorovatelia, farizeji); - vojaci; - dvaja zločinci; - apoštol Ján, Panna Mária a ženy; - ukrižovaný Pán Ježiš; poslednou časťou Golgoty je zmŕtvychvstalý Pán. Tento obrázok sa vymení na Veľkú noc a založí sa do Golgoty namiesto ukrižovaného Pána Ježiša a scéna 3D Golgoty sa stane 3D veľkonočnou scénou.

K jednotlivým obrázkom sú pripravené krátke príhovory/katechézy, ktoré dajú tejto aktivite obsahovú náplň. Nebude to teda iba „o skladačke“...

Námety na príhovor/katechézu

1. prostredie Golgoty (obrázok krajiny a okolia Golgoty, miesta umučenia Pána)

Každé ročné obdobie má svoju charakteristickú znaky. Je charakteristické počasím, teplotou a mení sa aj vzhľad krajiny. Slávenie Veľkej noci bude spojené s jarou. V našich podmienkach sa bude všetko prebúdzat' k životu. Po zime býva všetko ošumelé a neteší nás, čo vidíme okolo seba. Na jar sa všetko začne meniť, všetko začína pučať a rásť. Do tohto všetkého zapadá slávenie Veľkej noci. Víťazstvo Pána Ježiša nad hriechom a smrťou na Veľkú noc je najdôležitejšia udalosť ktorá sa odohrala na našej zemi. Život premohol smrť.

Ak vnímame kolobeh prírody, zároveň vnímame, že tento kolobeh sa týka aj nás ľudí. Z Božej vôle sme prítomný na tomto svete a počas života sa meníme. Naše zmeny neovplyvňuje počasie, ale zmeny na našom vzhľade spôsobuje plynutie času. Meníme sa vekom. Rastieme, dospievame a starneme. Tieto zmeny sa dajú ovplyvniť iba do istej miery. Ak má niekto výšku 1,4 m spravidla to nie je osemnásťročný tínedžer. Ak je hmotnosť niekoho 40 kg, tiež asi nejde o dospelého človeka. Šedivé vlasy zase signalizujú, že dotyčný je už nejaký ten rôčik po maturite. Trasúce ruky niekedy signalizujú

veľkú trému, ale zväčša sú znakom pokročilejšieho veku. Sú to zmeny, ktoré sa dejú, či sa nám to páči alebo nie. Môžeme si chrániť veľký Boží dar zdravia, ale starnúť budeme počas celého života.

Pôstne obdobie nás vyzýva k zmene. Ide o zmenu, pre ktorú sa rozhodneme vedome a ochotne. Tou zmenou je pokánie. Pokánie nesúvisí s ročnými obdobiami, ani neprichádza automaticky s vekom. Pokánie znamená zmenu myslenia a konania. Máme zmeniť svoje zlé myšlienky a skončiť so zlými skutkami. Skrotiť samého seba býva veľmi ťažké. Je správne, keď sa usilujeme pravdivo spoznávať v čom sme dobrí a zároveň spoznávať i svoje nedostatky. Ťažko sa žije tomu, kto je úplne spokojný sám so sebou a dokážem poukazovať iba na chyby druhých. Vidí smietku v oku svojho brata, ale brvno vo svojom vlastnom nevidí. Ťažko sa žije nielen jemu, ale takisto ľudom okolo neho. Verím, že sa usilujete o to, aby ste takí neboli. Nemôžeme tvrdiť ani to, že ja netuším, v čom by som mal byť iný. Nevieam to zistiť, hoci by som aj chcel/a. Boží hlas nášho svedomia nám našepkáva, čo zatieňuje a poškvŕňuje obraz a podobu, na ktorú nás stvoril náš láskavý Stvoriteľ a Pán a ktorú v nás ľudoch obnovil Pán Ježiš svojou vykupiteľskou smrťou na kríži.

Na začiatku Pôstneho obdobia sme boli pozvaní k tomu, aby sme úprimne aj v skrytosti konali dobré skutky, boli šíriteľmi dobra, konali dobré skutky, dávali almužnu – delili sa, postili, zriekali, premáhali a pokorným srdcom sa modlili. Prijmeme Božiu výzvu a vykročíme na cestu pokánia, na cestu našej duchovnej prípravy na sviatky Veľkej noci. K našej premene nám bude dávať silu Pán Ježiš, ktorý prešiel pred nami a za nás krížovú cestu, ktorá nám priniesla vykúpenie a ponúkla spasu. Využívajme situácie a prostriedky, ktoré sa nám k tomu ponúkajú. Prichádzajme častejšie na sv. omšu, modlime sa pobožnosť krížovej cesty, prichádzajme na túto pobožnosť do kostola.

2. obrázok okolostojacich a prizierajúcich sa ľudí

Počas dňa stretávame mnoho ľudí. Niektorí sú zamyslení, iní sa usmievajú, ďalší sú ustarostení, trpiaci, nahnevaní... Z tváre, zo správania, z vonkajšieho prejavu sa dá veľa prečítať, čo sa odohráva v mysli dotyčného človeka. Vaši rodičia sú v tomto veľkí odborníci. Nemusíte nič povedať, iba vás zbadajú, už vedia, že sa čosi stalo. My si budeme spomínať stretnutia, ktoré sa odohrali na krížovej ceste Pána Ježiša. Neboli radostné, veď išlo o stretnutia vo chvíľach, keď sa začal uskutočňovať rozsudok smrti, ktorý vyriekol Pilát. Pán Ježiš bol vydaný do rúk vojakov, položili naňho kríž a vydal sa na cestu na popravisko, ktorým bola Golgota. Keď si vystrihnete a do vašej 3D Golgoty založíte obrázok ľudí, všimnete si, ako sa tvária a kto je tam zobrazený. Akí ľudia teda stáli na okraji krížovej cesty a sledovali kroky Pána Ježiša s krížom?

Skupina ľudí sprevádzala Ježiša a bola svedkom jeho cesty na Golgotu. Iní otvárali dvere svojich domov a vychádzali na ulicu, ďalší sa vracali z práce a iba náhodou sa stali svedkami udalosti. Akí rôzni ľudia prišli na krížovú cestu Pána Ježiša? Niektorí Ježiša odsudzovali, pretože sa cítili oklamaní a podvedení. Hovoril o Božom kráľovstve a pritom končí ako zločinec. Iní možno presne nechápali, čo sa deje. Možno si mysleli: „Uveríme, ak zostúpi z kríža. Vykonal veľa zázrakov, možno urobí ešte jeden. Všetci padnú na kolená a zvolajú, že je bol naozaj Boží syn. Aké rôzne predstavy mohli mať ľudia.

Už pred týždňom sme si pripomenuli, že chceme vykročiť na cestu pokánia. Treba vedieť, že je to krížová cesta. Prečo? Vyžaduje nemalú námahu. Ak sa máme zmeniť, nejde to ľahko. Ak sa niečo stane zlozvykom, ide to iba ťažko vykoreniť. Tváre ľudí a ich výrazy svedčia o postoji vyobrazených ľudí, ktorý mali voči Pánu Ježišovi. Niektorým ho bolo ľúto, ale boli tam aj takí, ktorí boli spokojní, že ho odsúdili, škodoradostní, odsudzujúci, sklamaní...

Pri pohľade na dnešný prvý obrázok chceme v duchu pokánia prehodnotiť svoj vzťah k bližným. Naše postoje sú rôzne: niekoho máme radi, iného ignorujeme; niekoho zahŕňame peknými slovami s inými sa iba hádame; vieme byť príjemní ale rovnako aj veľmi netrepliví a neúctiví voči bližným. Obráťme svojimi modlitbami, dobrými skutkami, obetami pozornosť na tých, ku ktorým je to ťažšie byť príjemný a priateľský. Urobme predsavzatie, že odpustíme každému voči komu niečo máme. Pán Ježiš mal počas krížovej cesty výraz tváre, ktorú poznačilo ťažké utrpenie. Ale vôbec to nebol výraz nenávisť alebo pomsty. Naopak výraz odpustenia a lásky.

3. obrázok vojakov

Sú krajiny, v ktorých sú prítomní vojaci. Niekde chránia poriadok a dávajú pozor, aby sa nestal nejaký nečakaný útok, pri ktorom by sa stali veľké materiálne škody alebo škody na zdraví a na živote. Žiaľ, sú aj také miesta na zemi, v ktorých vojaci škodia a ohrozujú nevinných ľudí. Ide o krajiny, v ktorých je rozpútaná vojna a ľudia sa nenávidia medzi sebou. Útočia jedny na druhých. Vtedy sú najnebezpečnejší vojaci, pretože bývajú dobre vyzbrojení. V časoch Pána Ježiša nebola núdza o stretnutia s vojakmi. Išlo o rímskych vojakov. Oni nechránili mier v Ježišovej krajine. Boli okupanti. Zaujali tieto miesta a Židia to znášali ťažko, že oni, ktorí sú vyvoleným národom, zažívajú takúto potopu. Ich veľkou túžbou bolo, aby sa našiel odvážny muž, ktorého pošle Boh a zavelí do boja proti Rimanom. Takto si predstavovali Mesiáša. Bude bojovať za slobodu vyvoleného národa. Možno niektorí čakali, že ten čas nastane práve vo chvíľach zajatia Pána Ježiša. Azda zavelí a začne revolúcia. Lenže nič také sa nestalo. Dokonca zastavil Petra, keď zaútočil na jedného z veľkňazových sluhov, keď prišli Ježiša zatknúť. Následne už zažíval iba potupovanie, posmech a mučenie. Na našom druhom obrázku sú znázornení vojaci, ktorí sa podieľali na mučení a poprave Pána Ježiša. Vojaci ho bičovali, korunovali trnmi, bili ho, oplúvali a posmešne sa mu klaňali. Pred pribitím na kríž okradli Pána Ježiša i o to posledné. O jeho šaty. Losovali o to, komu odev pripadne. O jednom vojakovi vieme, že po smrti prebodol kopijou ľavý bok Ježiša, z ktorého vytiekla krv a voda. Volal sa Longín. Iba on uveril a zvolal: „Toto bol naozaj Boží Syn.“ Pochopil, že asistovali pri vykonaní nespravodlivého rozsudku.

Od nás sa čaká vojenská rozhodnosť a ráznosť vo chvíľach pokušení. S pokušeniami máme bojovať rázne a statočne ako rímski vojaci. Kým žijeme boj s pokušeniami neprestane. Boj proti pokušeniam máme začať už vtedy, keď nám niečo zlé napadne v mysli. Hriešne myšlienky máme odháňať, zamestnať svoju myseľ niečím iným. Máme strážiť svoje pohľady. Oči sú okná duše. Pán Boh nám stvoril oči, ale máme i viečka a oči môžeme zatvoriť. Máme krk a môžeme pohľad odvrátiť a aj nohy a teda od hriešnej príležitosti máme utekať preč. Bojovať máme vtedy, keď zbadáme niečo hriešne u druhých. Neznamená, že druhého zbijeme, ale upozorníme a nezapojíme sa do toho, čo robí niekto druhý, ak je to hriešne.

Ďalší pôstny týždeň nech naplní náš boj s pokušeniami, v ktorom sa budeme snažiť byť veľmi pozorní a precízni. Dostali sme dar sluchu a preto budeme dávať pozor nato, čo počúvame. Dostali sme dar reči, budeme dávať pozor nato, čo hovoríme. Máme i dar zraku a máme byť opatrní v tom, na čo sa pozeráme.

4. obrázok dvoch zločincov na kríži

Keď Pán Ježiš prišiel na Golgotu, vojaci ho pribili na kríž. Krížov na Golgote bolo viac. S Pánom Ježišom boli ukrižovaní dvaja zločinci, ktorí boli odsúdení spravodlivo. Ktovie, aké zločiny mali na rováši a čo všetko spáchali. Jednému z nich to bolo úplne jedno. Posmieval sa a rúhal. Provokoval, aby Ježiš urobil zázrak a zachránil seba aj ich. Hrozná v akom stave sa nachádzala jeho duša. Bol pyšný, ľahostajný a neprejavoval ani štipku ľútosti. Raz Pán Ježiš hovoril o dvoch mužoch, ktorí sa modlili v chráme. Jeden bol farizej a druhý mýtnik. Farizej sa povyšoval a vystatoval, aký je dokonalý. Ako sa modlí, postí, robí dobré skutky... Do svojej modlitby zahrnul a mýtnika. Avšak neprosil zaňho, ale pyšne poznamenal, že je lepší ako on. Mýtnik stál vzadu a iba opakoval: „Bože, odpusť mne hriešnemu.“ Ospravedlnený odišiel pokorný mýtnik, ale pyšný farizej nie. Toto bolo podobenstvo, ktoré hovoril tým, ktorí sa povyšovali. Na druhom kríži vedľa neho visel zločinec, ktorý sa na rozdiel od prvého spamätal. Bolo už neskoro, zomieral na kríži, ale uvedomil si to a pokorne prosil: „Spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.“ Počul takúto odpoveď: On mu odpovedal: „Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.“

Pri pohľade na kajúceho lotra si uvedomujeme veľkosť Božieho milosrdenstva. Zaslúžili by sme si za svoje hriechy trest. Ponúka sa nám Božie milosrdenstvo. Pyšní ľudia majú dvojnásobnú chybu. Rúhajú sa Bohu svojimi hriechmi a ešte viac svojou ľahostajnosťou. Pán odpúšťa vždy, nemá úradné hodiny ani stránkové dni. Potrebné je iba jedno. Vedomie vlastnej hriešnosti spojené s ľútosťou. Pomaly sa blíži čas udeľovania sviatosti zmierenia pred Veľkou nocou. Dobré ho využime a vždy sa uchádzajme o Božie odpustenie úprimne a s pokorou. Sme vďační za tento Boží dar a do svojej modlitby zahrňame tých, ktorí sa správajú, akoby Božie milosrdenstvo nepotrebovali. Obrázok dvoch zločincov nám bude pripomínať, ktorý postoj je správny a priťahuje Božie milosrdenstvo.

5. obrázok apoštola Jána, Panny Márie a žien

Na dnešnej časti našej 3D Golgoty máme vyobrazených ľudí, ktorí kráčali na krížovej ceste a veľmi trpeli, keď sa pozerali na Pána Ježiša. Apoštol Ján, Panna Mária a ženy ostali celkom blízko pri trpiacom Božom Synovi. Najbolestnejšie stretnutie a najťažšia spoločná cesta Márie a Ježiša, bolo stretnutie s krížom na pleciah a cesta na Golgotu. Nebola to prvá neistota o život Syna. Jeho narodenie sa udialo za zvláštnych okolností, keď neboli s Jozefom vo svojom bydlisku, ale boli v Betleheme na súpise ľudu. Strach ju naplňal, keď jeho život ohrozoval krutý Herodes, keď sa stratil v chráme, keď sa jej doniesla zvesť, ako sú niektorí zaujatí voči Ježišovi. Krížová cesta bola najbolestnejšou epizódou jej života. Panna Mária videla na tele, ktoré s láskou objímala, čo dokáže ľudská zloba. Rany po bičovaní, zbitá a potupená tvár, trňová koruna na hlave. Sprievod, ktorý smeroval na popravisisko, bol celkom inak naladený, ako sprievod, ktorý Ježiša vítal v Jeruzaleme. Synovi Dávidovmu kričali pred niekoľkými dňami hosana. Počas krížovej cesty rezonovalo v Máriiných ušiach potupné ukrižuj ho. Keď prišiel na miesto popravy, zbavili ho šiat, ktoré mu ušila Mária, položili na kríž, pribili ruky a nohy a s krížom ho vyzdvihli. Na kríži visel tri hodiny. Od dvanástej do tretej hodiny popoludní. Nevieme si predstaviť, ako sa tie tri hodiny trápil. Boli to dlhé tri hodiny. Hoci bol Ježiš na kríži, nenadával, nekričal, nehneval sa. Aj na kríži bol plný lásky. Miloval všetkých, čo tam stáli. Miloval aj tých, ktorí ho pribili na kríž, aj tých, čo sa mu posmievali. Vo chvíľach utrpenia dokázal myslieť na apoštola Jána a Panu Máriu. Svoju matku zveril apoštolovi a apoštola Panne Márii.

My všetci sme boli zverení Panne Márii. Máme matku v nebi. Rodičia sa vždy hlásia k svojim deťom, nezaprú ich. Spolu so svojimi deťmi sa tešia, spolu so svojimi deťmi trpia. Najväčší ból zažívajú, keď sú svedkami smrti svojich detí. Hovorí sa, že niet väčšieho bólu, ako keď matka pochováva svoje dieťa. Nejedna rodina trpí, keď sa dieťa vzdiali svojim rodičom, rodine a Pánu Bohu. Keď telesne žije, ale odumrie duchovne. Pán Ježiš bol vďačný svojej matke Márii za jej starostlivosť, výchovu a za jej lásku, s akou sa oňho starala. Pri svojom umieraní ju nenechal napospas samote a opustenosti. Zveril ju apoštolovi, ktorého mal rád. Máriina prítomnosť medzi apoštolmi sa spomína po jeho zmŕtvychvstaní. Panna Mária sa stala trvale prítomnou v spoločenstve Cirkvi. Matke Cirkvi Panne Márii zverujeme seba, zverujeme jej našich rodičov a rodiny. Pod jej ochranou chceme bezpečne kráčať krížovou cestou našich životných udalostí. Ľudia pod krížom boli svedkami Ježišovej lásky a dobroty. Pri ňom môže pocítiť každý, že ho miluje. Chceme sa naučiť milovať podobným štýlom. Ukrižovaného Pána prosíme, aby sme ho milovali nadovšetko, z celého srdca a aj všetkých ľudí: rodičov, súrodencov, učiteľov, kamarátov, ako aj tých, čo sú zlí a ubližujú nám.

6. obrázok ukrižovaného Pána Ježiša

Dnes nás čaká obrázok ukrižovaného Pána Ježiša. Ján Krstiteľ ho na začiatku verejného účinkovania predstavil ako Božieho Baránka, ktorý sníma hriechy sveta. Jánovo prorocstvo sa naplnilo v čase, keď v chráme zabíjali veľkonočných baránkov, čím si Židia pripomínali záchranu z egyptskej poroby. Naše slávenie Veľkej noci je spojené s viacerými symbolmi. Symbol baránka s víťaznou zástavou je nám známy taktiež a spája sa nám s Veľkou nocou. Po hriechu prvých rodičov sme sa stali väzňami a otrokmi. Otrokmí hriechu. Ľudia sa už oddávna pokúšali dostať naspäť k Bohu, nadviazať s ním spojenie, znovu získať, čo stratili, večný život. Chceli si Boha nakloniť darmi. Ale čo môže dať človek Bohu?

Boh predsa všetko stvoril, takže mu nemôže chýbať nič a ako môžeme niečo dať tomu, kto je neviditeľný. Ľudia si to chceli vyhladiť u Boha aj obetami. Vzali nejaké zviera, veľmi často to bol práve baránok, nič si z neho nevzali, celé zviera spálili na znak toho, že sa ho zriekajú pre Boha. Lenže Pán Boh nepotreboval, aby sa človek vzdával majetku, zvierat, bolo potrebné zbaviť ho hriechu. Ježiš – Boží Baránok – pribitý na ramenách kríža nebol symbol, bola to reálna obeta za nás hriešnych ľudí. S údivom sledujeme udalosti, keď niekto na úkor seba zachráni život svojho blížneho. Stane sa preňho istým spôsobom spasiteľom. Obeta na kríži priniesla záchranu nám všetkým. Ježiš je Spasiteľ celého ľudstva. Jeho výkupná obeta má nekonečnú cenu a zároveň to bola cena krvi. Nesmieme zabudnúť ani na dôvod. Dostali sme tento dar z lásky. Koľko sme si zaslúžili z toho, čo sme dostali? Nič. Vykúpenie z hriechov je nezaslúžený dar. Ostávame voči Pánu Bohu dlžníkmi lásky. Pri pohľade na kríž sa núka otázka: Ako som na tom ja s obetou? Vyhybam sa situáciám, ktoré vyžadujú obeť?

Viem sa obetovať pre druhých? Vidím iba seba a svoje potreby? Keď sa k nejakej obete odhodlám, s akým úmyslom konám? Je za tým láska? Alebo si plním povinnosť, možno dokonca z donútenia? Vkladám do obiet svoje srdce? Ježišovo srdce bolo prebité aj fyzicky. Niet pochybností o jeho úmysle. Obetoval sa za nás z lásky, v poslušnosti Otcovej vôli. V obete kríža objavujeme silu a inšpiráciu, aby sme konali obeť a zároveň v nej nachádzame i dôvody, prečo konať obeť. Z lásky.

7. obrázok zmŕtvychvstalého Pána Ježiša

Jedno z najstarších vyobrazení Pána Ježiša na kríži sa nachádza vo Florencii a pochádza zhruba z roku 586. Pán Ježiš je oblečený v šatách bez rukávov, z jeho prebodnutého boku vyteká krv a voda. Telo však nerobí dojem mŕtveho človeka. Akoby sa hýbalo, aj oči sú otvorené. Je jasné, že prebodnutie kopijou a ešte také precízne ako ho vedeli urobiť Rimania, ktorí prebodli srdce aj pľúca, nemohol človek prežiť. Rímsky vojak nesmel odísť od odsúdeného skôr, ako nemal jasné dôkazy, že odsúdený zomrel. Keby sa biblické udalosti ukrižovania diali dnes, určite by nechýbali fotografi a novinári z najrôznejších kútov sveta. Čo by zachytili na fotografiách? Mŕtveho človeka. Lenže prvoradou úlohou maliarov nie je zobrazovať realitu. Využívajú symbolizmus. Čo sa týka spomínaného obrazu Krista, maliar chcel vyjadriť, že vojakova kopija nič nezmohla proti Kristovej nesmrteľnosti. Ježiš ako človek na kríži zomiera, ale ako Boh žije. Pán Ježiš raz vyslovil podmienku pre život: „Kto chce ísť za mnou nech zaprie sám seba a nech ma nasleduje.“ Ako to bolo v jeho prípade? Veľký piatok bol podmienkou Veľkonočnej nedele. Trňová koruna bola podmienkou pre aleluja svetla. Bičované telo bolo podmienkou pre oslávené telo. Ako to môže byť v našom prípade? Ak s ním zomrieme, tak s ním aj vstaneme. Inak povedané. Pán zvíťazil nad utrpením a bolesťou tak, že ju využil ako spôsob na získanie slávy. Pozeráme sa na svoj život, že náboženské povinnosti nás oberajú o čas, o slobodu a pod. Pravda je iná. Naša viera, vyznávanie nášho náboženstva, nás o nič neoberie, o nič neukráti. Platí opak, dáva nám všetko. Na obeť a smrť Pána Ježiša pozeráme v spojitosti s udalosťou tretieho dňa. S udalosťou zmŕtvychvstania. Najradostnejšie ráno ľudských dejín. Pán vstal z mŕtvych. Jeho oslávené telo neostalo v zapečatenom hrobe.

Na začiatku Pôstneho obdobia sme boli pozvaní, aby sme úprimne a v skrytosti konali dobré skutky, **boli širiteľmi dobra, konali dobré skutky, dávali almužnu – delili sa, postili, zriekali, premáhali a s pokorným srdcom sa modlili.** Verím, že Božiu výzvu sme prijali a naše duchovné kroky po ceste pokánia nás dobre pripravili na slávenie Veľkej noci.